

Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí

2018

Ilona Jančářová

MEZINÁRODNÍ ÚPRAVA

- **Aarhuská úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k ochraně ve věcech životního prostředí (1998 Aarhus)**
- Sdělení MZV č. 124/2004 Sb.m.s.

AARHUSKÁ ÚMLUVA

- Čl. 2 odst. 4
  - „**veřejnost**“ znamená **jednu nebo více fyzických nebo právnických osob** a - v souladu s vnitrostátní právní úpravou nebo praxí - jejich sdružení, organizace nebo skupiny;
- Čl. 2 odst. 5
  - . **“dotčená veřejnost”** je veřejnost, která je - nebo může být - ovlivněna environmentálním rozhodováním, *anebo* která má na tomto rozhodování určitý zájem;
  - pro účely této definice se u nevládních organizací podporujících ochranu životního prostředí a splňujících požadavky vnitrostátních právních předpisů předpokládá, že mají na environmentálním rozhodování zájem.

Pilíře:

- Přístup k informacím
- Účast veřejnosti na rozhodování
- Přístup k právní ochraně

Cíl:

- Přispět k ochraně práva každého příslušníka současné generace i generací budoucích na život v prostředí příznivém pro jeho zdraví a životní pohodu.

AARHUSKÁ ÚMLUVA

Přístup k informacím o životním prostředí:

- **Aktivní** – právo veřejnosti získávat informace a povinnost úřadů informace sbírat a rozšiřovat aktivně bez žádosti (PRTR/IRZ)
- **Pasivní** – právo veřejnosti získat informace od příslušných úřadů a povinnost těchto úřadů informace poskytnout na základě žádosti

AARHUSKÁ ÚMLUVA

Účast na rozhodování (čl. 6):

- Účast na rozhodování o povolení **pro určitý typ činnosti nebo zařízení** (mandatorní pro činnosti na seznamu)
- Účast na přípravě plánů, programů a politik v oblasti životního prostředí (čl. 7)
- příprava právních předpisů (včetně prováděcích předpisů)(čl. 8)

AARHUSKÁ ÚMLUVA

Přístup k právní ochraně - možnost napadat správní akty či opomenutí správních úřadů i soukromých osob u nezávislého a nestranného orgánu:

- Prosazování práva na přístup k informacím
- Prosazování práva na účast veřejnosti,
- Prosazování práva životního prostředí obecně

AARHUSKÁ ÚMLUVA

Čl. 9 odst. 3

- každá strana zajistí, aby osoby z řad veřejnosti splňující kritéria, pokud jsou nějaká stanovena ve vnitrostátním právu, **měly přístup ke správním nebo soudním řízením**, aby mohly vznášet námitky proti jednání, aktům nebo opomenutím ze strany soukromých osob nebo orgánů veřejné správy, jež jsou v rozporu s ustanoveními jejího vnitrostátního práva týkajícího se životního prostředí.
- SDEU **C-240/09** Lesoochranárske zoskupenie

AARHUSKÁ ÚMLUVA

Smlouva o EU čl. 19(1):

- Členské státy stanoví prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem EU

Listina základních práv čl. 47(1) (mj. odpovídá čl. 6 a 13 Evropské úmluvy o lidských právech):

- Zakotvuje právo na účinnou právní ochranu
- *„Každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, má za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné prostředky nápravy před soudem“.*

Jednotný výklad předpisů EU Soudním dvorem EU v rámci rozhodování o předběžných otázkách podle čl. 267 SFEU (např. C-427 Komise v. Irsko; C-530/11 Komise v. Spojené království)

SOUDNÍ OCHRANA PRÁV V PŘEDPÍSECH EU

- Některé sekundární právní předpisy EU obsahují výslovná ustanovení o přístupu k právní ochraně, která odráží ustanovení Aarhuské Úmluvy (např. IED 2010/75/ES) čl.25)

Nařízení o Aarhuské úmluvě č.1367/2006:

- Použití Aarhuské úmluvy na orgány a instituce EU
- **Tribunál EU** soudní přezkum aktů orgánů EU

SOUDNÍ OCHRANA PRÁV V PŘEDPÍSECH EU

- Směrnice 2003/35/ES o účasti veřejnosti na vypracovávání některých plánů a programů (změna směrnice 85/337/EHS o posuzování vlivů záměrů)
- Směrnice 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (čl. 11)
- Směrnice 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí
- Směrnice o odpovědnosti za životní prostředí 2004/35 (čl. 13)
- Směrnice o průmyslových emisích 2010/75/ES (čl. 25)
- Směrnice 2012/18/EU (Seveso III) o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek 2012/18/EU (čl. 23)
- Rámcová vodní směrnice 2000/60/ES aj.
(vše ve znění změn)

SOUDNÍ OCHRANA PRÁV V PŘEDPÍSECH EU

Prameny právní úpravy (vše v posledním znění)

- LZPS
- Z.č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- Z.č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí,
- Z.č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci
- Z.č. 183/2006 Sb., stavební zákon
- Z.č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Z.č. 254/2001 Sb., o vodách a další

ČESKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA

ČESKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA

Veřejnost - jedna nebo více osob (fyzických či právnických):

- jednotlivé fyzické a právnické osoby (každý)
- skupiny osob s právní osobností (např. spolky /občanská sdružení/, politické strany, obecně prospěšné společnosti)
- zástupce veřejnosti

ČESKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA

Dotčená veřejnost (pouze podle ZEIA !):

- osoba, která může být rozhodnutím vydaným v navazujícím řízení **dotčena ve svých právech nebo povinnostech**,
- právnická osoba soukromého práva, jejímž předmětem činnosti je podle zakladatelského právního jednání **ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví**, a jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost, s podmínkou:
  - 3 letá existence nebo
  - podporuje ji svými podpisy nejméně 200 osob(tzv. oprávněná veřejnost)

- Přístup k informacím o životním prostředí
- Viz samostatná přednáška
- Aktivní zveřejňování informací v proceduře EIA (§ 16 ZEIA)

- na úředních deskách dotčených ÚSC
- na internetu

ČESKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA

ČESKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA

Způsoby účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí:

- výkon práva shromažďovacího
- výkon práva sdružovacího
- výkon práva petičního
- podávání podnětů
- podávání stížností
- výkon práva podílet se na správě věcí veřejných
- účast v místním referendu
- účast ve správních řízeních
- účast ve správních procesech, které nemají povahu správních řízení
- účast v rámci soudnictví
- uzavírání smluv, dohod
- ostatní formy participace na ochraně životního prostředí
  - Veřejné stráže
  - Zapojení do rad národních parků

Účastníci řízení:

- Obecná právní úprava (SŘ)
- Zvláštní právní úprava:
  - účast dalších subjektů, o nichž tak stanoví zvláštní zákon (§ 27/3 SŘ)
  - plné vymezení účastníků řízení bez dotčené veřejnosti ve zvláštních předpisech
  - bez speciálního ust. účastenství dle SŘ

**Veřejnost coby účastník ve
správních řízeních**

Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon

a) Účast v územním řízení:

- Žadatel
- Obec
- dotčení vlastníci pozemků a staveb
- veřejnost nemá **obecně** postavení účastníka
  - pouze konzultativní účast v podobě podávání připomínek k záměru ve stanovené lhůtě (§ 89 SZ)
- **účast dotčené veřejnosti na základě ZEIA**

**Veřejnost coby účastník ve
správních řízeních**

b) Účast ve stavebním řízení (§ 109 SZ)

- stavebník
- vlastník stavby
- vlastník pozemku
- dotčení vlastníci ...výčet účastníků stavebního řízení v § 109 stavebního zákona je výčtem uzavřeným, který vylučuje použití § 27 správního řádu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu 1 As 6/2011 - 347, č. 2368/2011 Sb. NSS, 4 As 50/2015-30)
- veřejnost se **obecně** stavebního řízení neúčastní, avšak ...
- účast **dotčené** veřejnosti na základě ZEIA

**Veřejnost coby účastník ve
správních řízeních**

Z.č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů:

- Právo **dotčené** veřejnosti (oprávněných spolků) podat **odvolání** proti rozhodnutí o negativním závěru zjišťovacího řízení (§ 7 odst. 6)
- Dotčená veřejnost (oprávněné spolky) má postavení **účastníka v navazujícím řízení** (tj. řízení, ve kterém se povoluje umístění nebo provedení záměru), pokud se přihlásí
- Právo dotčené veřejnosti podat **odvolání** proti rozhodnutí v navazujícím řízení, **i když nebyla účastníkem řízení v 1. stupni** (musí doložit splnění podmínek)

Veřejnost coby účastník v navazujících správních řízeních

Veřejnost x dotčená veřejnost v územním řízení (ZEIA a SZ)

V případech záměrů, pro které bylo vydáno stanovisko EIA:

- Oznámení o zahájení územního řízení a dalších úkonů se doručují účastníkům řízení; jde-li o řízení s velkým počtem účastníků (což je navazující řízení vždy), postupuje se podle § 144 odst. 6 správního řádu a dotčení vlastníci jsou uvědoměni pouze veřejnou vyhláškou!
- Veřejné ústní jednání k projednání žádosti - oznamuje se veřejnosti **veřejnou vyhláškou**, která musí být vyvěšena nejméně 30 dnů předem
- **Právo každého nahlédnout do podkladů pro vydání rozhodnutí**
- Právo veřejnosti (každého) dávat připomínky k záměru v navazujícím řízení
- Právo účastníků řízení (dotčené veřejnosti) podávat námitky – a to pouze v rozsahu, v jakém je záměrem dotčen veřejný zájem, jehož ochranou se zabývá !
- Právo dotčené veřejnosti podávat opravné prostředky proti rozhodnutí a žádat o soudní přezkum rozhodnutí.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (§ 70)

- Řízení podle zák.č. 114/1992 Sb.
- Účast spolků /občanských sdružení/ ve správních řízeních **vedených podle ZOPK**
  - hlavním posláním spolku je dle stanov ochrana přírody
  - právo spolků požadovat předem informace o zahajovaných řízeních
  - oznámení účasti do 8 dnů ode dne oznámení
  - získání **postavení účastníka řízení**

Veřejnost coby účastník ve správních řízeních

Rozsudek NSS 7 As 311/2016 – 31:

- „Stěžovatel má tedy sice pravdu, že dostačuje i nepřímé dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny; **musí to však být dotčení, kterému jde ještě zabránit, nikoli dotčení, ke kterému již došlo.**“
- „Zadruhé (...) jde o řízení v oblasti správního trestání, tedy řízení, na něž se analogicky vztahují principy uplatňované v přestupkovém řízení, ba dokonce i v trestním právu. Správní trestání je charakteristické právě tím, že v něm na jedné straně stojí obviněný subjekt a na druhé straně správní orgán rozhodující o vině a trestu. K přistupování dalších subjektů a přiznávání jim v takovém řízení práv, s nimiž příslušná procesní úprava výslovně nepočítá, je třeba přistupovat nanejvýš zdrženlivě.“

Účastenství v režimu ZOPK

Z.č. 254/2001 Sb., o vodách (§ 115/7 a násl.)

- Účast spolků /občanských sdružení/ ve správních řízeních **vedených podle VZ** s výjimkou řízení o povolení VD a navazujících řízení po EIA
  - cílem spolku je dle stanov ochrana ŽP
  - právo spolků požadovat předem informace o zahajovaných řízeních
  - oznámení účasti do 8 dnů ode dne oznámení
  - získání **postavení účastníka řízení.**

**Veřejnost coby účastník ve
správních řízeních**

Z.č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci § 7(1)

- Účast spolků /občanských sdružení/ ve správních řízeních **vedených podle ZIPPC**
  - předmětem činnosti spolků je ochrana veřejných zájmů dle zvláštních předpisů
  - právo spolků požadovat předem informace o zahajovaných řízeních
  - oznámení účasti do 8 dnů ode dne oznámení
  - získání **postavení účastníka řízení.**

**Veřejnost coby účastník ve
správních řízeních**

Účast veřejnosti ve správních řízeních - shrnutí

Obecná právní úprava - § 27(3) SŘ:

- Účastníky řízení jsou rovněž osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon zákon o ochraně přírody
zákon o vodách
zákon o IPPC
zákon o EIA - jako jediný v současnosti zakládá právo tzv. dotčené veřejnosti na účast v rozhodovacích procesech dle stavebního zákona

vztahuje se pouze k záměrům podléhajícím proceduře EIA

- právo účastnit se vyjmenovaných řízení,
- právo být informován o určitém okruhu informací z řízení, a to přiměřeně, včas a účinně (včetně podkladových materiálů k rozhodnutí a výsledného rozhodnutí),
- právo na dostatečnou lhůtu na přípravu na jednotlivé fáze řízení,
- právo účastnit se již v rané fázi řízení, kdy jsou ještě všechny možnosti otevřené,
- právo podávat připomínky/námítky ➡ omezení § 89/4 SZ
- právo na řádné vypořádání připomínek/námitek veřejnosti ve výsledném rozhodnutí
- právo podávat opravné prostředky.

Práva účastníků v rozhodovacích procesech

4 As 157/2013 – 33, č. 3060/2014 Sb. NSS

- *Nejvyšší správní soud má za to, že výčet účastníků řízení v § 124 odst. 2 stavebního zákona je výčtem taxativním, který vylučuje obecnou právní úpravu účastenství ve správním řádu.*
- *Jestliže zákon stanoví podmínku vyčerpání řádného opravného prostředku přípustného podle zvláštního předpisu (zde správní řád), pak se tím míní ve správním řízení odvolání v případech, kdy zákon podání odvolání nevyklučuje, a to pouze ve vztahu k osobám, kterým zákon podání odvolání umožňuje, tj. k účastníkům správního řízení. Z toho, že správní řád upravuje postup odvolacího orgánu v případě podání odvolání nepřípustného (§ 92 správního řádu) nelze dovozovat, že by takovým nepřípustným odvoláním (respektive rozhodnutím o něm) měl být podmiňován přístup k soudu. (...)*
- **Aktivní legitimace k podání správní žaloby ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. není vázána na účastenství stěžovatelky v řízení, jehož výsledkem je napadené rozhodnutí, ale na tvrzený zásah do její právní sféry."**

Význam účastenství v řízení pro přístup k soudu

SZ § 124 (2) : Zkušební provoz

- Účastníkem řízení podle odstavce 1 je stavebník a vlastník stavby.

- Účast v řízení není podmínkou aktivní legitimace k podání žaloby!
- Pokud mají spolky hmotná práva, dostávají se do režimu § 65(1) SŘS a patrně mohou žalovat i rozhodnutí vydaná v řízení, ve kterých nebyly účastníky (např. v nenavazujících řízeních podle stavebního zákona) (*Mgr. Vomáčka*)

Význam účastenství v řízení pro přístup k soudu

Veřejnost, jež není v postavení účastníka:

- Nahlížení do dokumentů
- Připomínky, vyjádření (ÚPD, EIA, ÚŘ...)
- Námitky (zástupce veřejnosti při pořizování ÚPD)
- Účast na veřejném projednání (návrhy bezpečnostních programů a zpráv a vnějších havarijních plánů, EIA, ÚŘ)

**Způsoby konzultativní účasti
veřejnosti ve spr. procesech**

Přístup k právní ochraně

možnost napadat správní akty či opomenutí správních úřadů i soukromých osob u nezávislého a nestranného orgánu (Aarhus)

SŘS:

- přezkum správních rozhodnutí soudem (§ 65)
- zvláštní žalobní legitimace k ochraně veřejného zájmu (§ 66)
- ochrana proti nečinnosti (§ 79)
- ochrana před nezákonným zásahem (§ 82)
- přezkum a zrušení opatření obecné povahy (§ 101a)

SŘS § 65

- (1) Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.
- (2) Žalobu proti rozhodnutí správního orgánu může podat i účastník řízení před správním orgánem, který není k žalobě oprávněn podle odstavce 1, tvrdí-li, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která jemu příslušejí, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

Přístup k právní ochraně v řízení o přezkumu správních rozhodnutí

Z.č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů § 9d:

- Dotčená veřejnost se může žalobou domáhat zrušení rozhodnutí vydaného v navazujícím řízení a napadat **hmotnou** nebo **procesní** zákonnost tohoto rozhodnutí. Pro účely postupu dle věty první se má za to, že dotčená veřejnost má práva, na kterých může být rozhodnutím vydaným v navazujícím řízení zkrácena.
- O žalobách proti rozhodnutím vydaným v navazujících řízeních rozhodne soud **do 90 dnů** poté, kdy žaloba došla soudu. Soud přizná žalobě **odkladný účinek** nebo nařídí předběžné opatření, hrozí-li nebezpečí, že realizací záměru může dojít k závažným škodám na životním prostředí (i bez návrhu!).

**Přístup k právní ochraně u záměrů
podléhajících EIA**

Aktivní legitimace :

- ten, kdo je dotčen na svých právech
- zástupce veřejnosti
- obec i jednotlivá městská část.

Předchozí účast na přípravě a schvalování OOP není podmínkou aktivní legitimace.
Lhůta k podání návrhu 1 rok.

Přístup k právní ochraně v řízení o zrušení opatření obecné povahy (§ 101a)

NSS 1 Ao 1/2009

[31] *Aktivní procesní legitimace návrhu zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části je (vedle splnění dalších podmínek, zejména toho, aby návrh měl obecné náležitosti předepsané zákonem) závislá na splnění zvláštních procesních podmínek tohoto návrhu definovaných zejména v § 101a odst. 1 s. ř. s., především ve větě první tohoto ustanovení, podle níž "návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí je oprávněn podat ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech opatřením obecné povahy, vydaným správním orgánem, zkrácen,,. Přípustný je tedy ten návrh, který tvrdí zkrácení navrhovatele na jeho právech příslušným opatřením obecné povahy. **Navrhovatel tedy musí v první řadě tvrdit, že existují určitá jemu náležející subjektivní práva, která jsou opatřením obecné povahy dotčena. Nestačí tedy, tvrdí-li navrhovatel, že opatření obecné povahy či procedura vedoucí k jeho vydání jsou nezákonné, aniž by současně tvrdil, že se tato nezákonnost dotýká jeho právní sféry.***

Přístup k právní ochraně v řízení o zrušení opatření obecné povahy (§ 101a)

I.ÚS 59/14

- Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 21. 7. 2009 sp. zn. 1 Ao 1/2009 dovodil, že z hlediska posouzení aktivní legitimace k podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy je přípustný návrh, který tvrdí zkrácení navrhovatele na jeho právech příslušným opatřením obecné povahy.
- Skutečnost, že občan dá přednost prosazování svého zájmu formou sdružení se s jinými občany, nelze přičítat k jeho tíži. S ohledem na výše popsaný vývoj mezinárodních závazků České republiky, unijního práva i na zákonnou úpravu postavení spolků zaměřených na ochranu přírody a krajiny **lze považovat za překonanou starší praxi Ústavního soudu ve vztahu k aktivní legitimaci spolků zastupovat zájmy svých členů na ochraně jejich práva na příznivé životní prostředí**, vyjádřenou v usnesení ze dne 6. 1. 1998 sp. zn. I. ÚS 282/97 (U 2/10 SbNU 339). Fyzické osoby, pokud se sdruží do občanského sdružení (spolku), jehož účelem podle stanov je ochrana přírody a krajiny, mohou své právo na příznivé životní prostředí, zakotvené v čl. 35 Listiny, realizovat i prostřednictvím tohoto spolku.

Přístup k právní ochraně v řízení o zrušení opatření obecné povahy (§ 101a)

IV.ÚS 3572/14

- *Věcná legitimace navrhovatele ke zrušení opatření obecné povahy se zakládá na podmínce oprávněnosti tvrzení, že byl na svých právech tímto opatřením, vydaným správním orgánem, zkrácen. **Toto „zkrácení na právech“ nelze vykládat v neprospěch spolkových subjektů založených za účelem ochrany přírody a krajiny tak restriktivně, jak to činí Nejvyšší správní soud. Zkrácení na právech nelze v podstatě civilisticky redukovat jen na případný zásah do práv vlastníků nemovitostí či, jinak řečeno, na imise zasahující nebo ohrožující vlastníky nemovitostí (nositele práv k nim) ležících v dosahu regulace opatření obecné povahy.***
- *Práva komunity mohou být dotčena širěji: vady opatření obecné povahy jsou v negativním smyslu způsobilé dotknout se oprávněných zájmů občanů žijících na příslušném území, mohou významně ztížit naplnění koncepce opatření obecné povahy zamýšlené a ohrozit tak jeho společenskou funkci. Pro tento případ je žádoucí, aby prostor k soudní ochraně dostali nejen jednotlivci samotní, ale též právní subjekty, do nichž se sdružují. Také v tomto směru je třeba, s průmětem do českého právního prostředí, interpretovat shora citované pasáže Aarhuské úmluvy, které našly své vyjádření v ustanovení § 70 odst. 1 a souvisejících zákonů o ochraně přírody a krajiny.*

Přístup k právní ochraně v řízení o zrušení opatření obecné povahy (§ 101a)

SŘS § 82

- Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

Přístup k právní ochraně v řízení o nezákonném zásahu (§ 82)

NSS 2 As 127/2014-32

- *I. Nevydání akčního plánu obsahujícího přehled krátkodobých opatření pro oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší (§ 7 odst. 11 zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší) může být podle okolností nezákonným zásahem.*
- *II. Proti nezákonnému zásahu (nevydání akčního plánu obsahujícího přehled krátkodobých opatření pro oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší podle § 7 odst. 11 zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší), spočívajícímu v nečinnosti správního orgánu jiného charakteru než nevydání rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení, může ten, kdo tvrdí, že nevydáním akčního plánu bylo nezákonně zasaženo do jeho subjektivních veřejných práv (typicky práva na to, aby žil v ovzduší znečištěném toliko v přípustné míře), brojit žalobou podle § 82 a násl. s. ř. s.*

Přístup k právní ochraně v řízení o nezákonném zásahu (§ 82)

Nález III. ÚS 70/97

- „Skutečnost, že životní prostředí je veřejným statkem (hodnotou) ve smyslu preambule Ústavy a Listiny a čl. 7 Ústavy, nevylučuje existenci subjektivního práva na příznivé životní prostředí, jakož i práva v zákonem stanoveném rozsahu se jej domáhat.“

Usnesení I. ÚS 282/97

- „Článek 35 Listiny základních práv a svobod zakotvující právo na příznivé životní prostředí a včasné a úplné informace o stavu životního prostředí na právnické osoby vztahovat nelze. Je zřejmé, že práva vztahující se k životnímu prostředí přísluší pouze fyzickým osobám, jelikož se jedná o biologické organismy, které – na rozdíl od právnických osob – podléhají negativním vlivům životního prostředí.“

- **Rozsudek NSS 6 Ao 5/2010 - 43**

- **Nález I. ÚS 59/14** ekologickým spolkům přiznána aktivní legitimaci k podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy.(§ 101a SRS)

Přístup k právní ochraně - vývoj

Návštěvní řád NP Šumava:

- Schválen Správou NP Šumava dne 17.7.2010
- Opatření obecné povahy
- Úprava splouvání Teplé Vltavy v úseku Soumarský most - most u Pěkné (součást EVL - NATURA 2000)
- Návrh na zrušení té části OOP, jež se dotýká splouvání uvedené části řeky

Rozsudek NSS:

6 Ao 5/2010 - 43

- Navrhovatelé:
  - a) Okrašlovací spolek Zdíkovska
  - b) D.K. – občanka obce Zdíkov
- Zkrácení na právu na spravedlivý proces
- Zkrácení na právu na příznivé životní prostředí

**Rozsudek NSS:
6 Ao 5/2010 - 43**

Přístup k právní ochraně

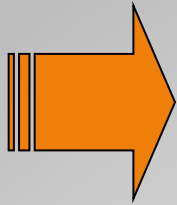
Čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy

- každá strana zajistí, aby osoby z řad veřejnosti splňující kritéria, pokud jsou nějaká stanovena ve vnitrostátním právu, měly přístup ke správním nebo soudním řízením, aby mohly vznášet námitky proti jednání, aktům nebo opomenutí ze strany soukromých osob nebo orgánů veřejné správy, jež jsou v rozporu s ustanoveními jejího vnitrostátního práva týkajícího se životního prostředí.
  - Problém s přímým účinkem cit. ustanovení
  - C-240/09 (Lesoochránárske zoskupenie VLK v. MŽP SR)

- Členské státy zajistí, aby v souladu s příslušnými předpisy vnitrostátního práva **příslušníci dotčené veřejnosti**, kteří:
  - a) mají dostatečný zájem; nebo
  - b) namítají porušování práva v případech, kdy to správní řád členského státu požaduje jako podmínku,
- měli možnost dosáhnout přezkoumání soudem nebo jiným nezávislým a nestranným orgánem zřízeným zákonem a mohli tak napadat **hmotnou nebo procesní zákonnost** jakýchkoli rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti podléhajících ustanovením o účasti veřejnosti obsaženým v této směrnici.

**Směrnice 2011/92/EU (EIA),
článek 11 odst. 1:**

- **Aktivní legitimace** (SŘS § 65 a násl. §101a odst.1)

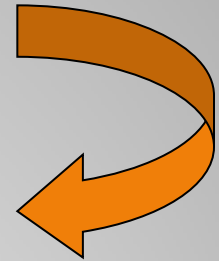

Dotčenost práv

- navrhovatel a) (NGO)
- navrhovatel b) (FO)

- z pohledu vnitrostátního práva
- z pohledu práva EU

Rozsudek NSS:
6 Ao 5/2010 - 43

- Návštěvní řád NP Šumava
- Splouvání Vltavy v daném úseku

- Posouzení vlivů záměru na ŽP
- Hodnocení důsledků záměru na EVL nebo ptačí oblasti (tzv. naturové posouzení)
- Posouzení vlivů koncepce

**Rozsudek NSS:
6 Ao 5/2010 - 43**

Závěr:

- Návrh je důvodný
- Návštěvní řád NP Šumava byl vydán nezákonným způsobem, neboť nebylo respektováno ust. § 45i ZOPK
- NSS zrušil napadenou část návštěvního řádu

Rozsudek NSS:

6 Ao 5/2010 - 43

- Vomáčka, V.: Přednáška Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí II., 2016
- Průchová, I.: Přednáška Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí, 2013
- I. Jančářová: Právo životního prostředí pro bakaláře, Munipress, MU Brno, 2011

Použité prameny